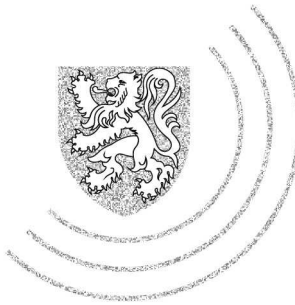

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

18 december 2008

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Joke Schauvliege, de heren Patrick Lachaert en Bart Martens,
mevrouw Else De Wachter en de heren Rudi Daems en Jan Peumans –**

betreffende niet-ioniserende straling

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en
Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Tinne Rombouts en de heer Frans Wymeersch**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Leo Pieters, Stefaan Sintobin,
mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans
Wymeersch;

de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke
Schauvliege, de heer Jan Verfaillie;

de heren Karlos Callens, Patrick De Klerck, Patrick Lachaert;

de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Felix Strackx, Wim
Van Dijk, mevrouw Gerda Van Steenberge, N.;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren
Frans Peeters, Johan Sauwens;

de dames Stern Demeulenaere, Hilde Eeckhout, Dominique
Guns;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Els Van Weert, de heer Jo
Vermeulen.

Toegevoegde leden:

de heer Jan Peumans;

de heer Rudi Daems.

Zie:

1996 (2008-2009)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

Zie ook:

937 (2005-2006)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak op 11 december 2008 het voorstel van resolutie van mevrouw Joke Schauvliege, de heren Patrick Lachaert en Bart Martens, mevrouw Else De Wachter en de heren Rudi Daems en Jan Peumans betreffende niet-ioniserende straling (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1996/1*).

Het voorstel van resolutie is een nieuwe versie van het voorstel van resolutie van mevrouw Joke Schauvliege, de heren Patrick Lachaert, Erik Matthijs en Bart Martens en mevrouw Else De Wachter betreffende niet-ioniserende straling (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1863/1*), dat werd ingetrokken.

Het voorstel van resolutie werd samen behandeld met het voorstel van decreet van de heren Rudi Daems en Eloi Glorieux betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 937/1*). Dit voorstel van decreet blijft echter op vraag van de indieners in behandeling in de commissie.

1. Toelichting en bespreking

De heer *Rudi Daems* verwijst eerst naar het voorstel van decreet betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen, dat hij op 23 augustus 2006 samen met de heer Eloi Glorieux heeft ingediend. Sindsdien zijn het gsm-verkeer en de draadloze toepassingen enkel toegenomen. In de media blijven tegenstrijdige berichten verschijnen, gaande van berichten over chips die de gsm-straling moeten beperken tot berichten waarin de schadelijke effecten van de gsm-straling naar het rijk van de fantasie worden verwezen.

Er wordt volgens de heer Daems gelukkig ook ernstig werk verricht over de risico's verbonden aan niet-ioniserende stralingen. Het lid verwijst naar de hoorzittingen met diverse deskundigen die de commissie Leefmilieu over deze problematiek heeft gehouden¹. Er is ook de Interphone-studie, die door het

International Agency for Research on Cancer (IARC) wordt gecoördineerd en die onder de hoede van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) staat. De resultaten daarvan zijn nog niet volledig gevalideerd, maar de eerste conclusies zijn onrustwekkend wat betreft gsm-gebruik en gezondheid.

In de toelichting bij het voorstel van decreet, dat dateert van 2006, werd reeds gewezen op de ernstige indicaties van gezondheidsproblemen. Om die reden wordt in het voorstel van decreet gepleit voor het toepassen van het voorzorgsbeginsel. Tijdens de hoorzittingen in de commissie werd dat door meerdere sprekers bevestigd, waarbij ook werd verwezen naar het Bioinitiative Report, een internationale synthesestudie uit 2007. Een tweede vaststelling aan de basis van het voorstel van decreet was de ongerustheid bij de bevolking. Die kan in sommige gevallen onterecht zijn, maar toch hebben omwonenden van zendmasten bijvoorbeeld het gevoel dat ze niet bij de besluitvorming worden betrokken. Een derde vaststelling is dat er veel onwetendheid is over de straling afkomstig van andere toestellen, waaronder ook draadloze apparatuur in de huiskamer of babyfoons.

Op basis van die drie aandachtspunten werd naar de vigerende wetgeving gekeken. Het koninklijk besluit van 10 augustus 2005 legt een norm op die overeenkomt met een toegelaten stralingsniveau van 20,6 volt per meter (V/m). In het Brusselse Gewest heeft de ordonnantie van 1 maart 2007 een strengere norm van 3 V/m ingevoerd. Ook in het Waalse Gewest zouden plannen bestaan om deze norm op te leggen. Volgens het lid zou ook de federale minister van Volksgezondheid, op basis van de adviezen van de Hoge Gezondheidsraad, de invoering van de norm steunen. Wat betreft de handhaving ligt de bevoegdheid om controlemetingen uit te voeren op het terrein bij het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT). Op vraag van het BIPT hebben de operatoren een databank van antennesites opgezet. Wat betreft de gewestelijke reglementering is er de stedenbouwkundige vergunningsplicht voor bepaalde types van antennes en een meldingsplicht in het Vlaams reglement betreffende de milieuvregunning (VLAREM).

¹ De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed hield op 24 januari, 10 april en 15 mei 2008 hoorzittingen met vertegenwoordigers van het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek (viWTA), professor Victor V. Moshchalkov van het departement Natuurkunde en Sterrenkunde van de Katholieke Universiteit Leuven, professor Stefaan Van Gool van de

dienst Kindergeneeskunde van het Universitair Ziekenhuis Gasthuisberg, professor Franz Adlkofer van de Stiftung für Verhalten und Umwelt uit München, dr. Wouter Duetz van het Kennisplatform Veilig Mobiel Netwerk en met vertegenwoordigers van de Hoge Gezondheidsraad en van het Gsm Operators' Forum (GOF). Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1724/1*. Op 3 juli 2008 hield de commissie nog een bijkomende hoorzitting met een vertegenwoordiger van het Mobile Manufacturers Forum (MMF). Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1811/1*.

In het voorstel van decreet wordt voorgesteld een norm op te leggen die overeenstemt met 3 V/m. De andere artikelen van het voorstel van decreet nemen permanent opgestelde zendmasten voor mobiele telecommunicatie uitdrukkelijk op in het toepassingsgebied van VLAREM en leggen voorwaarden zoals afstandsregels op.

De heer Daems gaat voorts in op het voorstel van resolutie dat eerder door de meerderheidsfracties werd ingediend (*Parl. St. Vl. Parl. 2008-09, nr. 1863/1*). Het is volgens het lid een relatief goede verwoording van de conclusies die na de hoorzittingen kunnen worden getrokken. De heer Daems heeft het initiatief genomen om bepaalde aanbevelingen nog te verduidelijken en op basis daarvan, in overleg en samen met de indieners van de eerste resolutie, een nieuw voorstel van resolutie in te dienen (*Parl. St. Vl. Parl. 2008-09, nr. 1996/1*). In de nieuwe versie wordt – in het deel over de informatieverstrekking aan de bevolking – aan de Vlaamse Regering gevraagd om bijzondere aandacht te hechten aan het ontraden van het gebruik van mobiele telefoons door kinderen. Het gebruik van mobiele telefoons door kinderen werd in de eerdere versie al vermeld bij het informeren en sensibiliseren van de inwoners en consumenten, maar in de nieuwe versie wordt dus uitdrukkelijker gevraagd om het te ontraden, zoals ook het gebruik van babyfoons.

Wat betreft de hoogspanningsleidingen wordt de vraag aan de Vlaamse Regering toegevoegd om in het kader van adviesverlening en regelgeving maximaal aan te sturen op het ondergronds aanleggen van hoogspanningsleidingen. De aanbeveling om, indien de leidingen niet ondergronds worden aangelegd, voor nieuwe bouwvergunningen afstandregels in relatie tot de veldsterkte van bestaande hoogspanningsleidingen in te voeren, blijft behouden.

Een derde wijziging is de nieuwe aanbeveling betreffende de normering voor niet-ioniserende stralingen. De Vlaamse Regering wordt gevraagd om dringend werk te maken van het invoeren van een Vlaamse norm die het toegelaten niveau van de elektrische veldsterkte voor hoogfrequente bronnen vastlegt op een grenswaarde van 3 V/m, naar analogie met de norm van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en zoals voorgesteld door de Hoge Gezondheidsraad, en aanvullend 0,6 V/m als streefwaarde in te voeren. De aanbeveling over het invoeren van een Belgische norm, in het deel over de bevoegdheden van de federale regering, kan dan worden geschrapt. De heer Daems is immers van oordeel dat het invoeren van een norm op gewestelijk niveau kan gebeuren. Over de bevoegdheidsverdeling kan nog een juridische discussie worden gevoerd, maar het lid meent dat de gewesten hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

De heer *Patrick Lachaert* sluit zich daarbij aan en stelt voor om in het laatste deel niet langer van ‘federale bevoegdheden’ en ‘de federale regering’ te spreken, maar van ‘de bevoegde overheden’. Op die manier blijven, in geval van een uitspraak van het Grondwettelijk Hof over de bevoegdheidsverdeling in deze materie, de aanbevelingen in de resolutie geldig.

De heer *Rudi Daems* stelt tot slot voor om, in afwachting van het uitvoeren van de resolutie door de Vlaamse Regering, het voorstel van decreet dat hij samen met de heer Glorieux indiende, in de commissie in behandeling te laten. Indien de resolutie niet wordt uitgevoerd, zal hij vragen de behandeling van het voorstel van decreet voort te zetten.

De heer *Frans Wymeersch* zegt dat het voorstel van decreet eenzijdig op de normering is gericht, terwijl het voorstel van resolutie beter de verschillende aspecten van de problematiek behandelt. Het nadeel is dan weer dat volgens het lid de vragen aan de Vlaamse Regering te vrijblijvend zijn. Vlaams Belang had verder willen gaan in de aanbevelingen. De heer Wymeersch verwijst naar de toelichting die tijdens de hoorzittingen in de commissie werd gegeven door de professoren Moshchalkov en Van Gool. Op basis daarvan hadden de aanbevelingen expliciet kunnen worden geformuleerd, bijvoorbeeld wat betreft het beperken van het gebruik van mobiele telefoons door kinderen. De fractie zal het voorstel van resolutie goedkeuren, hoewel het stringenter had kunnen zijn.

De heer *Patrick Lachaert* wijst op het belang van duidelijke informatie over mogelijke schadelijke gevolgen op de verpakking van mobiele telefoons en aanverwante toestellen of op de toestellen zelf.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* zegt dat er in de vorige regeerperiode in het Vlaams Parlement reeds aandacht werd gevraagd voor de schadelijke gevolgen van gsm-masten en -toestellen, onder meer door leden van CD&V en Vlaams Belang. Er werd toen ook gepleit voor het voorzorgsbeginsel en afstandsnormen ten aanzien van scholen, ziekenhuizen en dergelijke. Groen! maakte toen deel uit van de regering maar is er niet in geslaagd tot een eenvormig en duidelijk kader te komen. Nu wordt dat blijkbaar wel van de huidige minister verwacht.

De heer *Rudi Daems* is tevreden met de steun voor het voorzorg- en voorzichtigheidsbeginsel. Het zou ook in andere milieudossiers meer moeten worden toegepast. Het voorstel van decreet werd in 2006 ingediend om een duidelijk signaal te geven. Het lid heeft de indruk dat de huidige meerderheid bereid is maatregelen te nemen. In de vorige regeerperiode heeft de fractie van de heer Daems ook gepleit voor

het invoeren van een strengere stralingsnorm (3 V/m), maar dat voorstel heeft het niet gehaald in de Vlaamse en de federale regering. Nu is het invoeren van deze norm in het voorstel van resolutie opgenomen. Het lid zal de uitvoering van de resolutie van nabij volgen en indien nodig de voortzetting van de bespreking van het voorstel van decreet vragen. In antwoord op de opmerkingen van de heer Wymeersch, stelt de heer Daems dat beperkende maatregelen voor het gebruik van gsm-toestellen onder een bepaalde leeftijd voor hem bespreekbaar zijn.

De heer *Patrick Lachaert* wijst op de talrijke berichten in de pers over de risico's van straling. Door een unanieme goedkeuring van dit voorstel van resolutie kan het Vlaams Parlement een duidelijk signaal geven en tonen dat het dit probleem ernstig neemt en eraan wil remediëren.

Mevrouw *Hilde Crevits*, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, verwijst naar andere resoluties die wel degelijk een impact op het beleid hebben gehad. Er worden al maatregelen onderzocht en voorbereid en in die context kan een resolutie over niet-ioniserende straling een krachtig signaal zijn. Wat betreft de bevoegdheidsverdeling verwacht de minister een uitspraak van het Grondwettelijk Hof die ook duidelijk kan maken hoever het Vlaamse Gewest kan gaan in het nemen van maatregelen.

2. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt aangenomen met 12 stemmen.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Tinne ROMBOUTS
Frans WYMEERSCH

Patrick LACHAERT
